

VEJ

DANSK VEJHISTORISK SELSKAB

Artiklen er fra tidsskriftet Vejhistorie - Danmarks specialtidsskrift for alt, hvad der rører sig omkring veje og vejtransport.

*Geels Bakke ved København 1851
malet af Andreas Juuel og fotografi
fra 2020.*

Tidsskriftet udgives af Dansk Vejhistorisk Selskab to gange om året, hvor det sendes til selskabets medlemmer.

Vi har også en fyldig hjemmeside med informationer om trafik på veje. Her er også mulighed for at tegne et gratis abonnement på den månedlige nyhedsmail med nyt fra området.

Man kan også blive medlem af selskabet, hvor man kan møde andre med samme interesse ved vores møder, ekskursioner til spændende steder og rejser til udlandet med veje og trafik som udgangspunkt.

BROEN TIL FANØ

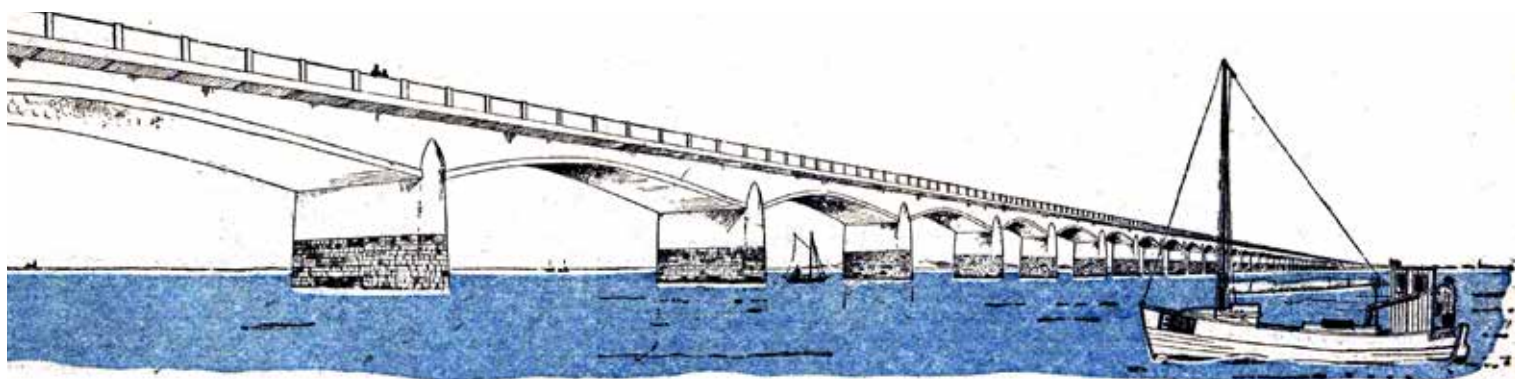
Af Nils Kristian Zeeberg

Nej, der er ingen bro til Fanø, og Jørgen Burchardts artikel i Sjæk'len har da også den fulde titel 'Broen til Fanø – 100 års mislykkede planer'. Artiklen omtaler adskillige planer for faste forbindelser Esbjerg-Fanø, og den er særdeles velillustreret. Det kan undre, at de to samfund Fanø og Esbjerg ikke er forbundet med en bro. Fanø med de stolte skippertraditioner, sejlene på alle have, engang yderligere opdelt i to samfund, Sønderho og Nordby, som i dag er Danmarks befolkningsmæssigt næstmindste kommune. Esbjerg var for 160 år siden navnet på en bronzealderhøj og nogle få huse, i dag Danmarks sjette største by målt på antal indbyggere. Siden 1900-tallets første år talte man om en fast forbindelse, og i 1933 fremkommer, inspireret af bl.a. det store broprojekt Lillebæltsbroen, det første projekt til en fast forbindelse mellem

Esbjerg og Fanø. Men der var meget, man ikke kunne blive enige om: dæmning eller bro, eller en kombination, hvor skulle landfæsterne være etc. Først i 1941 under Besættelsen blev en egentlig plan for en bro, til dels bygget som beskæftigelsesprojekt, fremlagt. Fanø skulle være hele Danmarks ferieland, med automobiløb på stranden! Det var så ikke lige tidspunktet for igangsætning af et byggeprojekt, materialeknapheden satte en stopper herfor, og materialerne skulle benyttes af Besættelsesmagten til bygning af Atlantvolden – med dansk arbejdskraft og for vore egne penge finansieret af clearingkontoen! Et beskæftigelsesprojekt var dog sat i gang på Esbjerg-egnen: Den smukke Tarphagebroen over Varde Å, sekundærrute 463, blev bygget 1939-1941, projekteret af Chr. Ostenfeld og udført af H. Hoffmann & Sønner, med Carl B. Hoffmann's Maskinfabrik, H. Hoffmanns sjette søn, i Esbjerg som ansvarlig

for svejsningen af armeringsjernene. Tarphagebroen havde ved bygningen Danmarks længste jernbetontragere, og med en frihøjde på mindre end 4,5 m lukkede den for altid af for egentlig sejlads på Varde Å, men frihøjden, der var regnet med en maksimal højeste vandstand på 4,25 m, har senere vist sig at være undervurderet, og broen har været lukket ved ekstremt højvande i Ho Bugt.

I 1956 bad Turistforeningen på Fanø om en bro snarest for at modstå konkurrencen fra den tyske ø Sylt, Sild. Der er siden fremlagt flere andre planer. Så sent som i 1969 foreslog Vandbygningsvæsenet at forbinde Fanø, Manø og Rømø med dæmninger for at sikre sårbare områder i det sydlige Jylland mod stormflod, der var heftig modstand mod dette projekt, og i dag indgår hele området i Nationalpark Vadehavet, et grænseløst fællesskab fra det nordlige Holland over det nordvestlige Tyskland

*Broen til Fanø. I: Sjæk'len 2018, Årbog for Fiskeri- og Søfartsmuseet, Esbjerg, 2019
ISBN: 978-87-909982-88-1
ISSN: 0904-1923.*

til det danske Vadehavet, et område af stor betydning for bl.a. fuglelivet.

Vi må nok notere os, at interessen for en bro i dag er beskeden på begge sider af det smalle farvand mellem Esbjerg og Fanø, og nok mindst på Fanø, hvor de ikke har ambition om at blive et boligområde for Esbjerg. En pudsigt fejl: på side 90 nævnes professor Steen Eiler Rasmussen som Steen Ejler Jørgensen. Var det en kendt gourmet-kok der spøjte?

En sjækkel er en solid bøjle af jern, eller stål, der kan lukkes med en bolt med skruegang gennem to huller i sjæklens grene; den anvendes til at sammenholde kæder, towærk og wirer – og så som navn på dette museums årbog, der her for første gang alene udsendes digitalt. Sjæk'len kan frit downloades fra www.fimus.dk til- lige med ældre årgange af årsskriftet. Savner man oplevelsen ved at sidde med en trykt bog må man glæde sig

over, at kvaliteten af indholdet holder standarden. Denne årgang af Sjæk'len er på 180 læseværdige sider med en flot tidsmæssig spredning, udover 'Broen til Fanø', fra 'Danske søfolks udvandring til og sejlads på Nederlandene i 1600- og 1700-tallet' over Skibsfarten omkring Tønder i 1700-tallet, mærkning af fiskerfartøjer og Østersfiskeri i Limfjorden' i 1800-tallet, og endelig meget aktuelle artikler om 'Fisk, børn og sundhed' samt 'Fiskeri- og Søfartsmuseets 50 års jubilæum'.